

Ben ik mijn lijf ?

2

Petra Bolhuis &
Theo Meereboer
www.maieutiek.nl

Grenzen van het lichaam

- Merleau Ponty zegt i.t.t. Husserl dat het niet gaat om intentionaliteit van een 'ik denk', maar om een 'ik kan'.
- Bepalend voor de ervaring 'ik kan' is een lichaamsschema dat meestal voor-reflexief en dus onbewust aanwezig is.

maieutiek-mei 2016 lijf-2

Lichaamsschema

- Het lijf beantwoordt op een diep niveau de vraag waar ben ik, hoe ben ik in de ruimte aanwezig. (filmpje horizon)
- De dingen zijn positioneel, wij zijn situationeel.

Wij zijn aanwezig in de situatie met een lichaam, maar niet alleen door de positie die we innemen, maar ook door betekenisverlening; de interpretatie van het hier en nu met anderen.

maieutiek-mei 2016 lijf-2

Husserl Leib en Körper

- Leib = Bezielde realiteit
- Körper = Materie, res extensa
- Blz. 82

maieutiek-mei 2016 lijf-2

Voelen en zien

maieutiek-mei 2016 lijf-2

Conclusie Leib en Körper = eenheid

- Ik heb alleen een Leib-ervaring als ik op de één of andere manier ook een Körper-ervaring heb.
- Toch is het Körper altijd op een bepaalde manier ook een vreemdheid. Die afstand kan veranderen. (de vrouw die een nieuw gezicht krijgt en het heeft over 'de neus', terwijl haar therapie werkt aan het ervaren van 'mijn neus'.)
- Artikel over Isabelle Dinoire

<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/3367041/Face-transplant-woman-struggles-with-identity.html>

maieutiek-mei 2016 lijf-2

Wij en ons spiegelbeeld

- We identificeren ons met ons zelfbeeld en worden ons pas na enige tijd bewust dat wij dat zijn.
- <https://www.youtube.com/watch?v=pQFZGQmrszg> (zelfbewustzijn test)
- De uitleg van wat hier nu precies plaatsvindt is geladen met theorievorming (Freud, Lacan, de Waal)

maleutiek-mei 2016 lijf-2

Spiegelen is breed begrip

- Het gaat niet om het zien van jezelf.
- Het gaat om het deelachtig worden aan een gemeenschap die inhoud geeft aan het opgesloten zijn in je eigen beleving. Je moet je bewust zijn van 'iets' en dat iets moet zich onderscheiden van het eigene.
- Monade van Leibnitz versus het gelaat van de ander van Levinas.

maleutiek-mei 2016 lijf-2

Ik en dus mijzelf en de anderen

- Res cogitans staat los van het ding-zijn, maar in de modernere zelfopvatting van Merleau-Ponty is er niet zoiets als losstaan van het zijn. Immers door de anderen kom ik in een nieuwe verhouding tot mijzelf te staan. Mijn directe intimiteit is niet meer het enige perspectief. Anderen zien dingen aan mij die ik niet zie en dat zie ik soms, maar de tweeheid van perspectief is er vanaf nu altijd.

maleutiek-mei 2016 lijf-2

Met het ik-bewustzijn ontstaat de schaamte

maleutiek-mei 2016 lijf-2

Panopticum

- Zien zonder gezien te worden,
- De macht van de blik,
- Videocamera's overal,
- Je leven op internet,
- Tegenwoordig ; zoomcamera op afstand. gevolg de ander lijkt ver weg, maar ziet ieder detail van jouw lijf.

maleutiek-mei 2016 lijf-2

Waarnemen en normaliseren

- Het zelf lijkt in huidige tijd een kiezen uit mogelijkheden (Giddens 1991)
- Foucault heeft echter al laten zien dat er een vertoog ontstaat rondom het soort keuzes dat je maakt.
- Iets niet doen dat je normaler zou maken is abnormaal geworden. Waar ligt de grens?
- Geen tandprothese, dik, dun, niet gespierd, geen liposuctie, geen botox, geen gebleekte tanden, geen haarimplantaat ....

maleutiek-mei 2016 lijf-2